Европейски парламент
2024 – 2029

ПРИЕТИ ТЕКСТОВЕ

P10_TA(2025)0174

Обществени поръчки

Резолюция на Европейския парламент от 9 септември 2025 г. относно обществените поръчки (2024/2103(INI))

Европейският парламент,

– като взе предвид Договора за Европейския съюз и по-специално член 3, параграф 3 от него,

– като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 114, 151 и 156 от него,

– като взе предвид Директива 2014/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за обществените поръчки и за отмяна на Директива 2004/18/ЕО[1],

– като взе предвид Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО[2],

– като взе предвид Директива 2007/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2007 г. за изменение на директиви 89/665/ЕИО и 92/13/ЕИО на Съвета с оглед повишаване на ефективността на процедурите за преразглеждане при възлагане на обществени поръчки[3] (Директивата за средствата за правна защита),

– като взе предвид Регламент (ЕС) 2022/1031 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юни 2022 г. относно достъпа на икономически оператори, стоки и услуги от трети държави до пазарите на обществени поръчки и концесии на Съюза и за

---

1 ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj.
2 ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj.
3 ОВ L 335, 20.12.2007 г., стр. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2007/66/oj.

определяне на процедурите за подпомагане на преговорите относно достъпа на икономически оператори, стоки и услуги от Съюза до пазарите на обществени поръчки и концесии на трети държави (Акт за международните обществени поръчки – IPI)[1],

– като взе предвид Директива (ЕС) 2019/882 на Европейския парламент и на Съвета от 17 април 2019 г. за изискванията за достъпност на продукти и услуги („Европейския акт за достъпността“)[2] и Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от обществения сектор („Директивата за достъпност на уебсайтовете“)[3],

– като взе предвид решението на Съда на Европейския съюз (Съда на ЕС) от 30 януари 2020 г. по дело C-395/18, *Tim SpA — Direzione e coordinamento Vivendi SA/Consip SpA, Ministero dell’Economia e delle Finanze*[4],

– като взе предвид неотдавнашните решения на Съда на ЕС относно участието на чуждестранни оференти в процедурите на ЕС за възлагане на обществени поръчки, а именно решенията от 22 октомври 2024 г. по дело C-652/22, *Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ/Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave*[5] и от 13 март 2025 г. по дело C-266/22, *CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA/Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA*[6],

– като взе предвид Споразумението за държавните поръчки на Световната търговска организация от 2012 г.,

– като взе предвид работната програма на Комисията за 2025 г. от 11 февруари 2025 г., озаглавена „Заедно напред: По-решителен, опростен и експедитивен Съюз“ (COM(2025)0045),

---

1 ОВ L 173, 30.6.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1031/oj.

2 ОВ L 151, 7.6.2019 г., стр. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj.

3 ОВ L 327, 2.12.2016 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/2102/oj.

4 Решение на Съда на Европейския съюз от 30 януари 2020 г., *Tim SpA – Direzione e coordinamento Vivendi SA/Consip SpA, Ministero dell’Economia e delle Finanze,* C-395/18, ECLI:EU:C:2020:58.

5 Решение на Съда на Европейския съюз от 22 октомври 2024 г., *Kolin Inşaat Turizm Sanayi ve Ticaret AŞ /Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave,* C-652/22, ECLI:EU:C:2024:910.

6 Решение на Съда на Европейския съюз от 13 март 2025 г., *CRRC Qingdao Sifang Co. Ltd, Astra Vagoane Călători SA/Autoritatea pentru Reformă Feroviară, Alstom Ferroviaria SpA,* C-266/22, ECLI:EU:C:2025:178.

– като взе предвид съобщението на Комисията от 26 февруари 2025 г., озаглавено „Пактът за чиста промишленост: Съвместна пътна карта за конкурентоспособност и декарбонизация“ (COM(2025)0085),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 29 януари 2025 г., озаглавено „Компас за конкурентоспособността на ЕС“ (COM(2025)0030),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 19 юни 2024 г., озаглавено „Европейски семестър за 2024 г. — пролетен пакет“ (COM(2024)0600),

– като взе предвид доклада на Комисията от 2021 г., озаглавен „SME needs analysis in public procurement“ (Анализ на нуждите на МСП в областта на обществените поръчки)[1],

– като взе предвид съобщението на Комисията от 9 декември 2021 г., озаглавено „Изграждане на икономика, която работи за хората: план за действие за социалната икономика“ (COM(2021)0778),

– като взе предвид Конвенция № 94 от 1949 г. на Международната организация на труда относно трудовите клаузи (административни договори),

– като взе предвид съобщението на Комисията от 3 октомври 2017 г., озаглавено „Повишаване на ефективността на обществените поръчки в Европа и в полза на Европа“ (COM(2017)0572),

– като взе предвид становището на Европейския комитет на регионите от 4 декември 2024 г., озаглавено „Издръжливи на сътресения европейски региони: укрепване на местната и регионалната икономическа издръжливост в рамките на стратегическото развитие на единния пазар“[2],

– като взе предвид Специален доклад 28/2023 на Европейската сметна палата от 4 декември 2023 г., озаглавен „Обществени поръчки в ЕС – По-ниска конкуренция при поръчките за строителство, доставки и услуги през периода 2011 — 2021 г.“ (специален доклад на ЕСП),

---

1 Европейска комисия: Генерална дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“, t33, Celotti, P., Alessandrini, M., Valenza, A. и др., *SME needs analysis in public procurement – Final report* (Анализ на нуждите на МСП в областта на обществените поръчки – Окончателен доклад), Служба за публикации, 2021 г., https://data.europa.eu/doi/10.2873/86199.

2 ОВ C, C/2024/7061, 4.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/7061/oj.

– като взе предвид заключенията на Съвета от 24 май 2024 г. относно Специален доклад 28/2023 на Европейската сметна палата, озаглавени „Подобряване на лоялната и ефективна конкуренция при обществените поръчки в ЕС за строителство, доставки и услуги“[1],

– като взе предвид своята резолюция от 16 декември 2020 г. относно нова стратегия за европейските МСП[2],

– като взе предвид своята резолюция от 13 юли 2023 г. относно състоянието на Съюза на МСП[3],

– като взе предвид доклада на Комисията от 20 май 2021 г., озаглавен „Прилагане на националните политики в областта на обществените поръчки в рамките на вътрешния пазар и най-добри практики в тази област“ (COM(2021)0245),

- като взе предвид проучването на Парламента от 24 октомври 2023 г., озаглавено „The social impact of public procurement – Can the EU do more?“ (Социалното въздействие на обществените поръчки – Може ли ЕС да направи повече?)[4],

– като взе предвид доклада на Европейския орган по труда от май 2024 г., озаглавен „Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts“ (Оценка на политическите мерки за предотвратяване на недекларирания труд в договорите за обществени поръчки),

– като взе предвид доклада на Марио Драги от 9 септември 2024 г., озаглавен „Бъдещето на европейската конкурентоспособност“ (доклада на Драги) и доклада на Енрико Лета от 17 април 2024 г., озаглавен „Много повече от пазар“ (доклада на Лета),

– като взе предвид член 55 от своя Правилник за дейността,

– като взе предвид становищата на комисията по международна търговия и на комисията по заетост и социални въпроси,

– като взе предвид доклада на комисията по вътрешния пазар и защита на потребителите (A10-0147/2025),

---

1 ОВ C, C/2024/3521, 3.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3521/oj.

2 ОВ C 445, 29.10.2021 г., стр. 2.

3 ОВ C, C/2024/4013, 17.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4013/oj.

4 Европейски парламент: Тематичен отдел по политики в областта на икономиката, науката и качеството на живота, Генерална дирекция за вътрешни политики на ЕС, Caimi, V. и Sansonetti, S., *The social impact of public procurement — Can the EU do more?*, октомври 2023 г.

А. като има предвид, че обществените поръчки съставляват приблизително 14% от брутния вътрешен продукт на ЕС и служат като важен инструмент за икономически растеж, особено за малките и средните предприятия (МСП), иновации, устойчивост и социално сближаване, както и за насърчаване на местната промишленост и качествените работни места в ЕС и за подпомагане на прехода към устойчиви вериги на доставки и бизнес модели, включително във веригите от подизпълнители;

Б. като има предвид, че местните и регионалните органи, като най-големите инвеститори и възлагащи органи в ЕС, са все по-ограничени от строги правила на ЕС и национални правила, сложни правни изисквания и процедури и непропорционална административна тежест, като същевременно са изправени пред постоянен недостиг на финансови ресурси, квалифициран персонал и технически експертен опит — особено на равнището на общините и по-малките региони — което често налага възлагането на основни задачи на външни субекти, като по този начин създава допълнителен финансов натиск и процедурни забавяния;

В. като има предвид, че възлагането на обществени поръчки може да предизвика странични ефекти, които увеличават търсенето на устойчиви стоки и услуги на целия пазар и също така подкрепят създаването на водещ пазар;

Г. като има предвид, че реформата от 2014 г. целеше да опрости процедурите, да увеличи прозрачността, да засили борбата с корупцията, да насърчи участието на МСП и иновативни стартиращи предприятия и да интегрира стратегическите цели в областта на обществените поръчки чрез доброволен подход, но въпреки това продължават да съществуват предизвикателства по отношение на прозрачността, ефикасността, по-широкото използване и хармонизацията на неценовите критерии, достъпа до данни и рационализирането на правоприлагането, както и предотвратяването на измами и корупция;

Д. като има предвид, че реформата от 2014 г. въведе критериите за икономически най-изгодната оферта, за да се стимулира използването на качествени критерии, като екологосъобразни и социални съображения, при възлагането на обществени поръчки; като има предвид, че в специалния доклад на ЕСП се отбелязва, че през 2021 г. голяма част от обществените поръчки все още са били възлагани въз основа само на критерия за най-ниска цена; като има предвид, че през 2023 г. 20 държави членки са възложили над 50% от своите обществени поръчки въз основа само на цената, а десет от тях са възложили над 80% от своите обществени поръчки въз основа само на цената;

Е. като има предвид, че в специалния доклад на ЕСП се стига до заключението, че равнището на конкуренция при обществените

поръчки е намаляло от 2014 г. насам и че в повечето държави членки прилагането на критерия за възлагане въз основа на най-ниската цена дори се е увеличило през разглеждания период;

Ж. като има предвид, че праговете на ЕС за възлагане на обществени поръчки за доставки, услуги и строителни работи на практика са останали непроменени от 1994 г. насам; като има предвид, че тези прагове, които се адаптират към пазарните цени, непрекъснато намаляват в реално изражение; като има предвид, че в резултат на това все по-голям брой по-малки договори трябва да бъдат възлагани на равнище на ЕС чрез процедури, които често са продължителни и сложни;

З. като има предвид, че Европейският орган по труда (ЕОТ) установи, че когато най-ниската цена се използва като единствен критерий за подбор, рискът от недекларирай труд се увеличава поради натиска, който се оказва върху разходите за труд; като има предвид, че ЕОТ отбеляза също, че е общопризнат факт, че приоритизирането на критерия за най-ниската цена в обществените поръчки може да създаде среда, в която е по-вероятно да възникнат нарушения на трудовото право поради натиск за намаляване на разходите и недостатъчен надзор; критерият за най-ниската цена може да стимулира изпълнителите да извършват дейност в недекларираната икономика с цел намаляване на разходите и заобикаляне на трудовото законодателство;

И. като има предвид, че в окончателния доклад на Комисията, озаглавен „Анализ на нуждите на МСП в областта на обществените поръчки“[1], се посочва, че практиките за възлагане на обществени поръчки все още продължават да се нуждаят от изясняване, опростяване и стандартизиране, като същевременно се вземат предвид специфичностите и различните административни системи на държавите членки;

Й. като има предвид, че преките трансгранични обществени поръчки продължават да са ограничени до едва 5%[2] от всички договори за обществени поръчки, което сочи, че продължават да съществуват пречки пред трансграничната конкуренция и достъпа до пазара и сложни процедури; като има предвид, че тази цифра не отчита участието на дъщерни дружества от други държави членки в държавата, където се провежда процедурата за възлагане на обществена поръчка;

---

1 Европейска комисия: Генерална дирекция „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ и др., SME needs analysis in public procurement – Final report, Служба за публикации, 2021 г.

2 Европейска сметна палата, Специален доклад 28/2023: „Обществени поръчки в ЕС – По-ниска конкуренция при поръчките за строителство, доставки и услуги през периода 2011 — 2021 г.“, Европейска сметна палата, 2023 г.

К. като има предвид, че Комисията подчертава няколко източника на правна несигурност при насърчаването на социално отговорни и иновативни обществени поръчки[1]; като има предвид, че тези източници на правна несигурност включват, наред с другото, трудности да се обвържат социалните съображения с предмета на дадена обществена поръчка;

Л. като има предвид, че председателят на Комисията се ангажира с преразглеждане на рамката за обществени поръчки с оглед на предоставяне на възможност за отдаване на предпочитание на европейски продукти при обществените поръчки за определени стратегически сектори[2];

М. като има предвид, че преразглеждането на директивите за обществените поръчки следва да се съсредоточи върху насърчаването на критерии за качество, рационализирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки и гарантирането на най-добро съотношение между качество и цена, когато се разходват пари на данъкоплатците; като има предвид въпреки това, че правилата в областта на обществените поръчки трябва да отчитат специфичното естество на различните сектори и отрасли и конкретните цели на възлагащите органи, като признава, че единният подход към регулаторните мерки, например условията за плащане, може да не е подходящ за всички сектори и че в нормативните уредби, специфични за отделните сектори, са необходими специално разработени разпоредби, за да се гарантира, че общите рамки за обществените поръчки са в съответствие със специфичната за сектора оперативна и финансова действителност; като има предвид, че печелившите оферти следва да се избират в съответствие с това, което отделният възлагащ орган счита за най-доброто от икономическа гледна точка представено решение, за да се насърчи по-голям стремеж към качество и гъвкавост при обществените поръчки;

Н. като има предвид, че обществените поръчки остават неутрален, процедурен инструмент, който регулира начина, по който публичните органи купуват стоки и услуги, а не това какво купуват те;

О. като има предвид, че с оглед на предизвикателствата, свързани с европейския промишлен суверенитет, и необходимостта от запазване и укрепване на европейските работни места и ноу-хау, обществените поръчки следва да се използват като основен

---

1 Доклад на Комисията от 20 май 2021 г., озаглавен „Прилагане на националните политики в областта на обществените поръчки в рамките на вътрешния пазар и най-добри практики в тази област“ (COM(2021)0245).

2 Политически насоки на председателя на Комисията от 18 юли 2024 г., озаглавени „Изборът на Европа — Политически насоки за следващата Европейска комисия 2024 — 2029 г.“, стр. 14.

стратегически лост за насърчаване на създаването на добавена стойност в рамките на ЕС, като по този начин се повишават промишлената стабилност и устойчивостта на европейските вериги на доставки;

П. като има предвид, че на възлагащите органи в ЕС следва да се разрешава да дават предимство на оферти, които включват значителна част от генерирана в рамките на ЕС добавена стойност;

Р. като има предвид, че използването на критерии за устойчивост може да допринесе за постигането на целите на ЕС в областта на околната среда, при условие че тези критерии са ясно определени, пропорционални и не ограничават възлагащите органи в усилията им да задоволяват действителните си нужди в областта на обществени поръчки;

С. като има предвид, че възлагащите органи работят в различен местен и пазарен контекст и трябва да запазят свободата да определят предмета, обхвата и стратегическите приоритети на обществените поръчки в съответствие с действителните си нужди и капацитет; като има предвид, че принципът на пропорционалност и субсидиарност трябва да бъде гарантиран във всеки подход на равнище ЕС към устойчивите обществени поръчки;

Т. като има предвид, че е необходимо да се укрепи доверието в процедурите за възлагане на обществени поръчки; като има предвид, че липсата на прозрачност и справедливост в процедурите за възлагане на обществени поръчки, включително опасения във връзка с фаворизиране, неясни критерии за подбор, недостатъчни механизми за надзор и недостатъчно изключване и санкциониране, подкопава доверието в обществените поръчки и създава възможности за корупция; като има предвид, че прекомерното разчитане на критерия за най-ниската цена в някои случаи може да окаже натиск за понижаване на качеството на услугите и на безопасността и условията на труд и може да има вредно дългосрочно икономическо въздействие върху възлагащите органи; като има предвид, че са отбелязани случаи на възлагане на поръчки при липса на действителна конкуренция и при условия на непрозрачност и недостатъчно ефективен външен контрол на критериите за подбор, което подчертава спешната необходимост от укрепване на принципите на прозрачност, равенство и законност на всички етапи от процедурите за възлагане на обществени поръчки;

У. като има предвид, че европейските предприятия, и особено МСП, срещат значителни трудности при достъпа до международните пазари на обществени поръчки поради протекционистките политики в държави извън ЕС, докато ЕС поддържа един от най-отворените пазари на обществени поръчки в световен мащаб,

което води до несправедливо неблагоприятни условия на конкуренция за дружествата от ЕС; като има предвид, че в допълнение към протекционистите политики лоялната конкуренция често се нарушава от субсидирането на продукти от страна на правителствата на държави извън ЕС, от дискриминационни мерки и от липсата на реципрочност и правна сигурност;

Ф. като има предвид, че неотдавна ЕС добави Акта за международните обществени поръчки и Регламента за чуждестранните субсидии[1] към своя инструментариум за търговска защита, за да насърчи реципрочността при достъпа до международните пазари на обществени поръчки и да гарантира еднакви условия на конкуренция за дружествата и продуктите от ЕС; като има предвид, че екологичните, социалните и трудовите изисквания и изискванията за дължима грижа се прилагат за икономическите оператори от държави извън ЕС в съответствие с директиви 2014/23/ЕС[2], 2014/24/ЕС, 2014/25/ЕС и (ЕС) 2024/1760[3] и други правни актове на ЕС;

Х. като има предвид, че Споразумението на Световната търговска организация (СТО) от 2012 г. за държавните поръчки все още не е подписано от всички членове на СТО и че последната му версия не съдържа, наред с другото, световните трудови и екологични стандарти, приети след сключването му, нито актуализиран механизъм за корекция спрямо инфлацията;

Ц. като има предвид, че в решенията на Съда на ЕС относно участието на чуждестранни оференти в процедурите на ЕС за възлагане на обществени поръчки (дела C-652/22 и C-266/22) се пояснява, че чуждестранните оференти от държави, които не са сключили многостранно, плурилатерално или двустранно споразумение, нямат гарантиран достъп до пазара на обществени поръчки на ЕС; като има предвид, че Съдът на ЕС потвърди изключителната компетентност на ЕС в тази област и потвърди, че при липсата на такива споразумения възлагащите органи могат, в съответствие с правото на ЕС, да ограничат или

---

[1] Регламент (ЕС) 2022/2560 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар (ОВ L 330, 23.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

[2] Директива 2014/23/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. за възлагане на договори за концесия (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

[3] Директива (ЕС) 2024/1760 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и Регламент (ЕС) 2023/2859 (ОВ L, 2024/1760, 5.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

изключат тези оференти — ситуация, която може да доведе до различаващи се национални практики;

Ч. като има предвид, че увеличаването на геополитическото напрежение води до промени в международната търговия и нова икономическа динамика, в резултат на което възникват нови стратегически зависимости под въздействието на концентрацията на вноса и ограничената заменяемост на вноса, и създава рискове за стабилността на веригите на доставки; като има предвид, че това изисква засилено и стратегическо използване на обществените поръчки в подкрепа на икономиката на ЕС и неговия капацитет за устойчивост, намаляване на вредните зависимости и укрепване на неговата стратегическа автономност;

Ш. като има предвид, че политиките в областта на обществените поръчки следва да насърчават европейската конкурентоспособност и европейските иновации;

Щ. като има предвид, че най-ниската цена е важен критерий за възлагане при повечето процедури за възлагане на обществени поръчки в ЕС — в някои държави членки той се прилага в до 95%[1] от случаите или понякога дори е единственият критерий както на етапа на процедурата, така и на етапа на възлагане на обществената поръчка; като има предвид, че в своя доклад от май 2024 г. ЕОТ отбелязва, че използването на критерия за най-ниска цена — особено в трудоемките сектори, в които преобладават разходите за персонал — може да увеличи появата на недекларирaн труд и да подкопае качеството на услугите или продуктите, устойчивостта и социалните стандарти[2]; като има предвид, че представителите на МСП и интервюираните лица от МСП многократно съобщават, че възлагащите органи пренебрегват хоризонталната социална клауза, като отбелязват, че се възлагат поръчки единствено въз основа на най-ниската цена, което насърчава необичайно ниските оферти и възпира участието на оференти, които спазват трудовото законодателство и трудовите практики;

АА. като има предвид, че в решението си по дело C-395/18 Съдът на ЕС потвърждава, че изискванията в член 18, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС, съгласно които при изпълнението на договорите за обществени поръчки икономическите оператори трябва да спазват задълженията в областта на екологичното, социалното и трудовото право, са задължителен принцип, както другите принципи, посочени в параграф 1 от същия член, а именно принципите на равнопоставеност, недискриминация,

---

1 Специален доклад 28/2023 на ЕСП, фиг. 11.

2 Доклад на ЕОТ от май 2024 г., озаглавен „Evaluating policy responses to prevent undeclared work in public procurement contracts“ (Оценка на политическите мерки за предотвратяване на недекларирания труд в договорите за обществени поръчки).

прозрачност и пропорционалност; като има предвид, че в решението също така се пояснява, че държавите членки могат да вземат предвид нарушенията от страна на подизпълнителите, когато определят основанията за изключване, при условие че принципът на пропорционалност се спазва стриктно;

АБ. като има предвид, че обществените поръчки са основен инструмент за активна подкрепа на прехода към устойчива, приобщаваща и справедлива икономика и могат да се използват за насърчаване на социалната справедливост и достойните условия на труд; като има предвид, че възлагащите органи следва да бъдат насърчавани да преследват цели от обществен интерес чрез обществени поръчки, включително социално приобщаване, качествени работни места, равни възможности, териториално сближаване и подкрепа за участниците от социалната икономика;

АВ. като има предвид, че отключването на пълния потенциал на стратегическите обществени поръчки изисква преминаване от основан единствено на разходите подход към подход, който отчита също така устойчивостта и социалната и екологичната стойност, включително чрез зачитане на колективното договаряне и основните трудови права;

АГ. като има предвид, че възлагането на подизпълнители е от решаващо значение за лоялната конкуренция за МСП и тяхната способност да разчитат на специализиран експертен опит; като има предвид, че с него може също така да се повишат ефективността, иновациите и участието на МСП в обществените поръчки; като има предвид, че поради правни неясноти и слабо правоприлагане множеството нива на възлагане на подизпълнители могат да размият отчетността, да увеличат рисковете от нарушения на трудовото право и да възпрепятстват ефективното прилагане;

АД. като има предвид, че нарастващата цифровизация на процесите на възлагане на обществени поръчки трябва да бъде придружена от строги мерки за киберсигурност, предварителни изисквания за оперативна съвместимост и лесни за използване и хармонизирани цифрови платформи за подаване на оферти за обществени поръчки, както и да осигурява прозрачност и машинна четимост за аналитични цели; като има предвид, че цифровизацията може освен това да допринесе за опростяване на достъпа на предприятията, особено микро-, малките и средните предприятия, до обществени поръчки, както и да намали бюрократичната тежест за по-малките възлагащи органи;

АЕ. като има предвид, че вместо да възприеме позиция в полза на доставки „само от Европа“, ЕС следва да се съсредоточи върху възможно най-доброто качество, като същевременно отчита широк спектър от условия, включително цена, безопасност,

качество, устойчивост, издръжливост и условия на труд; като има предвид, че той следва също така да се съсредоточи върху насърчаването на партньорства със своите демократични съюзници;

АЖ. като има предвид, че въпреки целта на реформата от 2014 г. и усилията за насърчаване на жизненоважното участие на МСП в обществените поръчки, участието им продължава да бъде ограничено поради големия размер на договорите, непропорционалните административни изисквания, липсата на адаптирани механизми за подкрепа, които да им позволят да се конкурират ефективно с по-големите субекти, липсата на яснота в обявленията за обществени поръчки и повтарящите се забавяния на плащанията;

АЗ. като има предвид, че стратегиите за възлагане на обществени поръчки могат да насърчат икономическа среда, благоприятстваща растежа на местно равнище, като се увеличава благосъстоянието на общностите, създават се работни места и дългосрочна финансова стабилност, и по този начин се укрепва във възможно най-голяма степен ролята на МСП, включително стартиращите предприятия и организациите от социалната икономика, в процедурите за възлагане на обществени поръчки;

АИ. като има предвид, че член 27 от Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания установява принципа на равни възможности за заетост на достъпни и приобщаващи пазари на труда; като има предвид, че Директива 2014/24/ЕС за обществените поръчки дава възможност за включването на социални критерии при възлагането на обществени поръчки, в т.ч. мерки в подкрепа на приобщаващата заетост и за справяне със социалното изключване; като има предвид, че стратегията на ЕС за правата на хората с увреждания за периода 2021 — 2030 г. признава запазените поръчки съгласно Директива 2014/24/ЕС като един от възможните инструменти за гарантиране на стандарти за достъпност;

АЙ. като има предвид, че прилагането на критериите за икономически най-изгодната оферта, като се вземат предвид жизненият цикъл на продуктите и въздействието върху околната среда, може да подкрепи рационални и дългосрочни решения за възлагане на обществени поръчки;

АК. като има предвид, че транспонирането на европейските правила за обществените поръчки в националното законодателство понякога е неефективно, което води до несъответствия в прилагането, правна несигурност и пречки по отношение на достъпа за икономическите оператори; като има предвид, че за да се предотвратят тези пропуски в изпълнението и да се осигури последователно прилагане, следва да бъдат създадени

подробни рамки с насоки, които да подпомагат държавите членки при ефективното транспониране на правилата;

АЛ. като има предвид, че систематичните регистри на изпълнението на договорите могат да повишат способността на възлагащите органи бързо да изключват неподходящи участници от процедурите за възлагане на обществени поръчки, включително участници, свързани с престъпни мрежи и чуждестранна намеса, да предотвратят експлоатацията на труда и да укрепят надеждното изпълнение на поръчките; като има предвид, че ефективната оперативна съвместимост и трансграничната достъпност на тези регистри в държавите членки са важни за увеличаване на прозрачността, защита на публичните средства, подкрепа на вътрешния пазар и укрепване на сигурността и целостта на критичните обществени инфраструктури и услуги;

Стратегически цели

1. подчертава, че европейските обществени поръчки следва да останат основен стълб на добре функциониращия вътрешен пазар и икономиката като цяло и че е необходима амбициозна, целенасочена реформа, за да се отключи истинският им потенциал, да се насърчи производството в държавите членки и да се допринесе за устойчиви, сигурни и стратегически вериги на доставки; подчертава необходимостта от хармонизирано прилагане на настоящата и реформираната законодателна рамка от страна на държавите членки; призовава Комисията да рационализира и изясни акцента на целите на обществените поръчки, включително тези за стратегическите обществени поръчки, като създаде по-целенасочен, икономически жизнеспособен, точен и непораждащ противоречия набор от цели, които са ясни, измерими и способни да осигурят осезаемо въздействие върху пазара; поради това призовава за по-голяма правна сигурност и съгласуваност, за да се опрости прилагането на правилата от възлагащите органи, като подчертава, че много процедури за възлагане на обществени поръчки са прекалено дълги и по този начин се забавят изключително важни инвестиции; добавя, че обществените поръчки следва да носят стойност за обществеността в допълнение към приноса за балансирано икономическо развитие в целия ЕС;

2. счита, че глобалната конкуренция все повече се формира не само от пазарните сили, но и от ръководени от държавите промишлени стратегии, включително чуждестранни субсидии, свръхкапацитет и дискриминационни практики за възлагане на обществени поръчки, които заплашват да подкопаят конкурентоспособността и устойчивостта на европейските производители; подчертава в този контекст, че е важно да се укрепват стратегическата устойчивост и икономическата сигурност на Европа чрез насърчаване на развитието на критични и зараждащи се отрасли в ключови сектори; признава

необходимостта от укрепване на единния пазар и стратегическата автономност на ЕС чрез въвеждане на предпочитание към европейските стоки и услуги в целеви стратегически сектори; подкрепя идеята да се проучи по какъв начин обществените поръчки могат да служат като целеви инструмент за стимулиране на търсенето на иновативни и устойчиви продукти и технологии, произведени в Европа, и за стабилно установяване на промишлен капацитет в рамките на ЕС; признава освен това потенциала на критериите за съдържание на ЕС или устойчивост — ако са замислени пропорционално — за подкрепа на дългосрочната сигурност на доставките в чувствителни области; подчертава обаче, че всяка стратегическа ориентация трябва да продължи да се основава на правна сигурност, прозрачност и лоялна конкуренция, като се избягва фрагментирането на вътрешния пазар, нарушаването на международните ангажименти или отчуждаването на стратегически партньори;

3. признава текущата оценка на Комисията по отношение на преразглеждането на правните рамки за обществените поръчки на ЕС; подчертава, че процесът на консултации следва да включва оценка на регулаторното въздействие при спазване на принципите на свободния пазар и че основната му цел следва да бъде постигането на стойност чрез пазарни решения; поради това призовава за демонстриране на ефекта от евентуални нови правила, насочени към насърчаване на целите и мерките за устойчиви и социални обществени поръчки, необходими за гарантиране на лоялна и ефективна конкуренция, като същевременно се постигне във възможно най-голяма степен премахването на прекомерните и ненужни административни пречки и рационализирането на нормативните разпоредби; подчертава значението на гъвкавостта при определянето на естеството и включването на стратегически съображения в процедурите за възлагане на обществени поръчки;

4. призовава следователно Комисията да приведе реформата в областта на обществените поръчки изцяло в съответствие със стратегическите си цели, насочени към намаляване на бюрокрацията и регулаторната тежест, опростяване, поддържане на високи социални и екологични стандарти, осигуряване на амбициозно икономическо развитие на местно равнище, насърчаване на достъпа за МСП и повишаване на конкурентоспособността и сигурността на ЕС, предотвратяване на социалния дъмпинг и запазване на неговия икономически и промишлен суверенитет, за да се преодолеят вредните зависимости по отношение на някои жизненоважни продукти и услуги; препоръчва да не се предприемат мерки, които биха могли да компрометират някой от тези принципи;

5. в контекста на предстоящата реформа припомня последователните цели на политиката на ЕС, отразени в различни регламенти, като устойчивост, трудови стандарти, права на човека, иновации, издръжливост и кръговост; подчертава необходимостта от справяне с прекомерното регулиране, предотвратяване на появата на възможни пречки по време на предстоящата реформа и установяване и преодоляване на основните пречки пред устойчивите и издръжливи обществени поръчки, обезпечаване на сигурността на доставките и гарантиране на лоялна и ефективна конкуренция;

6. признава, че за да станат обществените поръчки по-достъпни за по-малките участници, включително организациите от социалната икономика, участващи в процедури за възлагане на обществените поръчки, и особено за МСП и стартиращи предприятия, целта трябва да е в актуализираните версии на директивите да се намалят настоящите 476 члена или 907 страници законодателни разпоредби и те да продължат да бъдат процедурни по своя характер, като уточняват как, а не какво да се купува; подчертава обаче, че възлагащите органи следва да продължат да разполагат с достатъчна гъвкавост, за да адаптират процедурите за възлагане на обществени поръчки въз основа на своите специфични нужди, като осигуряват ефективност и най-добро съотношение между качество и цена;

7. отбелязва, че международната конкуренция оказва натиск върху редица промишлени сектори в Европа чрез свръхкапацитет и дъмпинг на цените, и поради това очаква, че наред с насърчаването на екологосъобразни и социални инициативи, в обществените поръчки следва да бъдат включени също така водещите пазари, за да се укрепи стратегическата независимост на Европа в ключови сектори, като се дава приоритет на европейските оференти в тези сектори;

8. подчертава, че всяко преразглеждане следва да има за цел да укрепи прилагането на бъдещите закони в областта на обществените поръчки и трябва да намалява сложността на действащите правила, като гарантира правна сигурност за възлагащите органи; посочва, че правилата за възлагане на обществени поръчки трябва да зачитат принципа на недискриминация и да предоставят яснота по отношение на връзката с предмета на поръчката, в съответствие с принципите на правна сигурност и задълженията съгласно Споразумението на СТО за държавните поръчки и предвид броя на специфичните за сектора закони;

9. посочва значителните правни и административни различия между държавите членки и техните системи за възлагане на обществени поръчки, вариращи от различна степен на автономност на местните органи до различни стратегии за

възлагане на обществените поръчки; признава ползите от формата на директивата, който допуска подобно многообразие, като същевременно осигурява правна съгласуваност и взаимно зачитане на националните системи; призовава Комисията да направи оценка на най-подходящия правен инструмент с оглед на предстоящата реформа;

10. заявява отново, че парите на данъкоплатците следва да се изразходват с максимална предпазливост и прозрачност, така че да бъдат от полза за гражданите, и когато това е икономически осъществимо, да подкрепят устойчивия растеж; счита, че преразглеждането на директивите следва да има за цел изпълнение на поставените през 2014 г. цели и адаптиране към новите предизвикателства, пред които е изправена Европа; поради това счита, че трите ръководни принципа — добро съотношение между качество и цена през целия жизнен цикъл, лоялна конкуренция и мерки за борба с корупцията — са все така валидни в контекста на предстоящата реформа и не следва да се компрометират;

11. признава в този контекст, че въпреки че обществените поръчки могат да бъдат полезен инструмент за постигане на стратегически цели, като иновации и устойчивост или подкрепа за стратегически отрасли в Европа, които са от съществено значение за сигурността на промишленото производство и икономическата стабилност, те са двигател за изпълнението на задачи, чиято основна функция е да се постигне най-добра стойност при разходването на средствата от публичните данъци и по този начин да се осигури ефикасното и прозрачно възлагане на обществени поръчки за стоки и услуги;

12. настоятелно призовава Комисията, с оглед на забавянето на икономическия растеж и нарастващия държавен дълг, внимателно да оцени всички правни промени, които биха могли допълнително да ограничат покупателната способност на възлагащите органи, както и броя на наличните потенциални оференти, тъй като такива ограничения в крайна сметка биха могли да възпрепятстват достъпа на гражданите до висококачествени обществени услуги и инфраструктура; подчертава, че трябва да се обърне дължимото внимание на необходимостта от ясни правила относно третирането на продукти и икономически оператори от държави извън ЕС; предупреждава все пак да не се използват обществените поръчки с протекционистки цели; подчертава в този контекст, че „европейският избор“ следва да бъде в съответствие с ангажиментите на ЕС в рамките на СТО;

13. подчертава, че мерките за подкрепа не следва да нарушават еднаквите условия на конкуренция; отново подчертава, че е важно европейските процедури за възлагане на обществени поръчки да останат възможно най-отворени, и настоява, че те

трябва да продължат да бъдат технологично неутрални и основани на конкуренция; подчертава, че дългосрочната търговска жизнеспособност следва да бъде водещ принцип при оценката на технологиите за публични инвестиции;

Основни предизвикателства

14. признава, че продължават да съществуват значителни несъответствия между държавите членки при изпълнението и прилагането на правилата за възлагане на обществени поръчки, което възпира трансграничните оферти и участието на по-малки предприятия и предприятия от социалната икономика, а това от своя страна създава неравнопоставени условия на конкуренция; отбелязва различната степен на прилагане на екологосъобразните обществени поръчки в държавите членки, като само една трета въвеждат обвързващи задължения, а останалите избират доброволни подходи;

15. отбелязва, че в контекста на възлагането на обществени поръчки за стоки и услуги и в съответствие с конституционните структури на държавите членки, и по-специално защитата на регионалното и местното самоуправление съгласно член 4, параграф 2 от Договора за Европейския съюз, местните органи имат право на преценка как да отговорят на нуждите си от обществени поръчки; припомня, че те могат да изберат да доставят стоки вътрешно, да си сътрудничат с други публични субекти или да се насочат към пазара чрез процедури за възлагане на обществени поръчки; счита, че свободата и автономността на публичните органи следва да бъдат защитавани и зачитани;

16. изразява съжаление, че конкуренцията в областта на обществените поръчки намаля значително през последното десетилетие, както се посочва в специалния доклад на ЕСП, което доведе до увеличаване на броя на процедурите с една оферта или без оферти; изразява освен това съжаление, че според констатациите в същия доклад възлагащите органи използват стратегически обществени поръчки в много ограничена степен и делът на процедурите, използващи критерии за възлагане, различни от цената, е много ограничен; признава, че използването на стратегически обществени поръчки продължава да бъде ограничено поради липсата на правна сигурност при тълкуването на изискването за „връзка с предмета на поръчката“, предвидено за възлагащите органи, и произтичащия от това страх от съдебни спорове;

17. отбелязва, че процедурите за възлагане на обществени поръчки стават все по-сложни и обременяващи, като създават ненужни административни пречки, които възпират от участие широк кръг от доставчици, включително трансгранични доставчици, и като ограничават конкуренцията и водят до забавяне на изпълнението на важни публични проекти; подчертава, че тези въпроси засягат

също публичните възлагащи органи, и особено по-малките местни и регионални органи на управление; предупреждава, че в специалния доклад на ЕСП се посочва, че от 2021 г. насам продължителността на административните процедури се е увеличила; отбелязва освен това, че липсата на оперативно съвместима цифрова инфраструктура за платформи за възлагане на обществени поръчки продължава да представлява пречка за предприятията, и особено за МСП, като допринася за ниска ефективност и увеличаване на разходите;

18. изразява загриженост, че прозрачността при възлагането и изпълнението на обществени поръчки продължава да бъде недостатъчна, както е видно от трайно ниския процент на публикуване на възложените поръчки, ограничения достъп до данните за обществените поръчки и продължаващите рискове от злоупотреби, измами и корупция; припомня, че фаворизирането, неясните или пристрастни критерии за подбор и недостатъчните механизми за надзор при правоприлагане и санкции подкопават доверието в обществените поръчки и справедливостта; изтъква необходимостта от установяване на задължения за публикуване и по-стабилно обосноваване на избора за всички поръчки, възложени чрез процедура на договаряне без предварителна покана за участие в състезателна процедура, за да се осигури минимално равнище на конкуренция, проследимост и контрол, като се избягва неправомерното използване на законови изключения; настоятелно призовава Комисията да използва усъвършенствани цифрови инструменти и платформи за повишаване на прозрачността и отчетността в процесите на възлагане на обществени поръчки и за възпиране на корупционните практики;

19. отбелязва, че понастоящем публичните възлагащи органи вече имат възможността да вземат предвид фактори като иновации, издръжливост, устойчивост и социални съображения чрез възлагане, технически спецификации или клаузи за изпълнение на поръчката, на доброволна основа и в зависимост от своето решение, както изрично се допуска от директивите от 2014 г.; отбелязва, че в някои случаи обществените поръчки продължават да се възлагат предимно въз основа на критерия за най-ниската цена, което се дължи и на недостатъчно обучение и финансови и човешки ресурси и ограничава възлагащите органи при вземането предвид на допълнителни фактори, като иновации и съотношение между качество и цена, което води до неоптимални дългосрочни резултати, несъответстващи на интересите на гражданите; подчертава, че разчитането на критерия за най-ниската цена ограничава способността на възлагащите органи да вземат предвид оперативните разходи и да прилагат оценка на разходите за целия жизнен цикъл;

20. подчертава, че сложността, прекомерните критерии за квалифициране и увеличаващата се бюрократична тежест на

процедурите за възлагане на обществени поръчки засягат непропорционално МСП, местните предприятия и националните изпълнители, като ги възпират от участие и по този начин намаляват разнообразието от оферти и подкопават устойчивите и иновативни обществени поръчки; отбелязва, че МСП продължават да срещат пречки при обществените поръчки, въпреки създаването на национални и европейски механизми, по-специално поради повтарящи се забавяния на плащанията в някои държави членки, липса на яснота и достъпност на националните и европейските обявления за обществени поръчки, както и липса на прозрачност в процедурите за подбор на кандидати, което допринася за възприемането на процесите като неясни;

21. припомня, че в доклада на Европейския орган по труда от 2023 г. за стратегически анализ относно строителния сектор и в доклада на Комисията относно прилагането и изпълнението на Директива (ЕС) 2018/957 на Европейския парламент и на Съвета от 28 юни 2018 г. за изменение на Директива 96/71/ЕО относно командироването на работници в рамките на предоставянето на услуги (COM(2024)0320) се посочва, че дългите и сложни вериги от подизпълнители могат да породят многобройни предизвикателства за правоприлагащите органи по труда, когато се използват за избягване на правни отговорности, и могат да доведат до неясна отчетност и трудности при осигуряването на спазването на договорите за обществени поръчки и трудовите задължения; отбелязва в този контекст, че с директивата на възлагащите органи не се предоставят достатъчно инструменти за ефективно противодействие на неизпълнението на обществени поръчки, а в някои случаи дори се възпрепятстват органите, желаещи да предприемат проактивни мерки;

Области за подобрение

22. отбелязва, че понастоящем съществува силно търсене за актуализиране на праговете за възлагане на обществени поръчки с оглед на значителния ръст на инфлацията и на разходите за строителство в ЕС; призовава Комисията да направи оценка на възможностите да се подкрепи увеличаване на праговете на международно равнище и да въведе механизъм, който взема предвид темповете на инфлация; посочва, че повишаването на праговете осигурява на възлагащите органи повече независимост и възможности за възлагане на поръчки въз основа на местните потребности; посочва, че прекалено сложните процедури, които се характеризират с висока степен на техническа и правна сложност, заедно с административни изисквания, които понякога са непропорционални на стойността на поръчката, представляват един от основните проблеми в сектора на обществените поръчки и поради това усилията на Комисията следва да не се свеждат само до договаряне на праговите стойности;

23. отбелязва, че въпреки че шестте различни процедури за възлагане на обществени поръчки осигуряват гъвкавост, някои от тях почти не се използват, например процедурите за партньорства за иновации, поради сложността и бюрократичните пречки; счита, че рационализирането и съгласуването на задълженията за докладване на данни за възлагащите органи на национално равнище и на равнището на ЕС, както и на основните изисквания за оперативна съвместимост на данните, имат потенциала да осигурят добавена стойност; счита, че е от съществено значение Комисията и държавите членки систематично да анализират данните за обществените поръчки всеобхватно и структурирано, за да идентифицират и да предприемат действия за справяне с основните причини за намаляващата конкуренция и неефективността в процедурите за възлагане на обществени поръчки;

24. застъпва се за ясно разграничение между възлагащите органи и публичните предприятия; подчертава, че свободата и автономността на публичните органи трябва винаги да бъдат защитавани и зачитани; подчертава, че в реформата от 2014 г. изрично се признава правото на публичните органи да предоставят и организират услугите си независимо чрез собствените си институции, предприятия или публични предприятия; подчертава, че прякото предоставяне на услуги от публични или местни органи, вътрешното предоставяне на услуги и сътрудничеството в рамките на публичния сектор са и трябва да продължат да бъдат на разположение като възможности;

25. подчертава, че правилата за възлагане на обществени поръчки за публичните предприятия следва да бъдат по-добре съгласувани с търговските практики и да гарантират максимална гъвкавост, за да се предотвратят ненужни ограничения, изкуствено повишаване на разходите и забавяния в сектори от критично значение, като енергетиката и комуналните услуги; счита, че Комисията следва да анализира този въпрос в предстоящата оценка на въздействието;

26. припомня със загриженост, че значителен брой икономически оператори са били изключвани от процедурите за възлагане на обществени поръчки поради незначителни формални нередности в техните оферти, без да им е предоставена възможност да отстранят подобни недостатъци, както при открити процедури, така и при процедури на договаряне; подчертава, че тази практика е в ущърб както на икономическите оператори, които може да са инвестирали значително време и ресурси в подготовката на своите оферти, така и на възлагащите органи, които може да бъдат принудени потенциално да изключат икономически най-изгодната оферта по чисто формални причини; подчертава, че подобни строги формалности подкопават ефективността, ефикасността и

конкурентоспособността на процедурите за възлагане на обществени поръчки; поради това призовава за установяването на общ принцип, който да позволява да се отстраняват или изясняват незначителните нередности, без да е необходимо да се отменя офертата, при условие че това не води до съществената ѝ промяна, и настоява, че този принцип следва да бъде по-скоро правило, отколкото изключение; подчертава, че е важно да се въведе по-голяма гъвкавост в процедурите за възлагане на обществени поръчки, като същевременно се гарантира правна сигурност за възлагащите органи, включително за малките и средните възлагащи органи;

27. насърчава лоялната конкуренция между оферентите, което да се постигне, като се гарантира, че при разработването на критериите за възлагане на обществени поръчки се вземат предвид новите участници, МСП и иновативните предприятия и се насърчава разнообразието на пазара и конкурентното ценообразуване;

Цифрова трансформация на европейските обществени поръчки

28. изразява твърдо убеждение, че цифровизацията следва да продължи да бъде основен елемент в усилията за намаляване на разходите и рационализиране на обществените поръчки за възложителите и оферентите, и особено за много малките предприятия и МСП; предлага обаче, за да се използва пълноценно потенциалът на цифровите инструменти, Комисията и държавите членки да преосмислят начина, по който бъдещото законодателство в областта на обществените поръчки следва безопасно да улеснява и осигурява цифровизацията, вместо просто да се цифровизират настоящите продължителни аналогови процеси; подчертава, че е важно платформите за обществени поръчки да бъдат придружени от актуализирани, ясни и конкретни насоки и инструкции, за да се гарантира, че всички ползватели, независимо от тяхното равнище на опит, могат ефективно да се ориентират в тези платформи и да ги използват; подчертава необходимостта от по-голяма подкрепа и обучение за възлагащите органи относно използването на цифрови инструменти;

29. призовава Комисията да възприеме подход на приоритетно използване на цифровите технологии при преразглеждането на правната рамка на ЕС за обществените поръчки; препоръчва да се обърне специално внимание на автоматизирането и осигуряването на оперативната съвместимост на определени процеси, например чрез преминаване от остаряла система за уведомяване към основана на трансакции система, намаляване на броя на електронните формуляри и интегриране на единния европейски документ за обществени поръчки и eCertis (онлайн хранилището за сертификати) в по-широки административни и

бизнес системи; счита, че този преход ще укрепи възможността за обществен контрол в процеса на възлагане на обществени поръчки, особено като се има предвид потенциалът, предлаган от революционните технологии, като изкуствения интелект; счита, че този преход към автоматизирани системи, основани на трансакции, ще подобри събирането на данни в реално време, ще рационализира процесите при възлагане на обществени поръчки и ще създаде условия за по-добро използване на данните, което ще бъде особено полезно за МСП;

30. подчертава, че създаването на общоевропейска архитектура на данните за обществените поръчки с надеждно и структурирано събиране на данни е от решаващо значение за по-доброто разбиране и подобряването на резултатите в областта на обществените поръчки във всички държави членки; подчертава освен това, че е важно да се насърчава оперативната съвместимост между публичните бази данни, за да се ускорят проверките на точността на изискванията от страна на операторите и да се избегне изискването на информация, която вече е налична в различни публични бази данни; приветства в този контекст инициативата на Комисията за европейско пространство на данни за обществените поръчки; счита, че тази инициатива има потенциала да повиши прозрачността и да подкрепи предотвратяването на злоупотребата със средства, измамите и корупцията, както и да създаде повече възможности в областта на обществените поръчки за МСП и да гарантира, че публичните разходи постигат по-добра стойност чрез съчетаване на европейски и национални набори от данни за обществените поръчки; изисква от Комисията да проучи възможностите за въвеждане на цифров паспорт за обществените поръчки, като се обърне специално внимание на МСП, като инструмент за насърчаване на участието на МСП в обществените поръчки; подчертава необходимостта от по-ефективно използване на настоящите инструменти като електронни формуляри, eTender, eCertis и пространството на данни за обществените поръчки, за да се премине от аналогови процеси към изцяло цифрови системи, така че да се направят решенията за възлагане на обществени поръчки по-интелигентни;

31. отбелязва, че въвеждането на единния европейски документ за обществени поръчки (ЕЕДОП) не постигна напълно целта си за опростяване и улесняване на участието на дружествата в обществените поръчки поради трайните оперативни трудности, които продължават да усложняват достъпа на дружествата, особено на много малките предприятия и МСП, до процедурите за възлагане на обществени поръчки; призовава Комисията да рационализира и изясни стандартната документация за обществените поръчки, включително ЕЕДОП; насърчава Комисията и държавите членки да проучат как системите за

възлагане на обществени поръчки могат да взаимодействат с други добре функциониращи административни системи и бази данни на национално равнище и на равнището на ЕС, за да подобрят вътрешния пазар на ЕС;

32. призовава Комисията и държавите членки да гарантират прилагането на еднообразни стандарти за киберсигурност, приведени в съответствие със Законодателния акт за киберустойчивост[1] и Директивата МИС 2[2], когато е приложимо, във всички съответни законодателни актове на ЕС в областта на обществените поръчки, както и да гарантират, че правилата на ЕС за защита на данните се спазват на всички етапи от процеса на възлагане на обществени поръчки;

33. призовава за хармонизиране на процесите на електронна идентификация и удостоверяване на автентичността във всички държави членки, за да се гарантират сигурни, ефикасни и надеждни цифрови обществени поръчки в целия ЕС;

34. е убеден, че Комисията, в диалог със заинтересованите страни и социалните партньори, следва да оцени кои процедури осигуряват малка добавена стойност спрямо свързаните с тях разходи, административната тежест или приноса им за качеството, след което да ги усъвършенства, автоматизира или изцяло да ги премахне;

35. обръща внимание на успешното приемане на модела за възлагане на обществени поръчки GovTech в държави като Полша, Литва и Дания, както и че Комисията признава модела за особено важен инструмент за постигане на целите, очертани в Цифровия компас на ЕС до 2030 г.; счита, че използването на успешния национален опит и насърчаването на развитието на европейски пазар на GovTech служи като възможност за бързия и ефективен достъп на публичния сектор до съобразени с конкретните нужди цифрови решения, като същевременно се подкрепя една ориентирана към цифровите технологии реформа на обществените поръчки; подчертава, че използването на GovTech в обществени поръчки за продукти в предпазарен

---

[1] Регламент (ЕС) 2024/2847 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2024 г. относно хоризонтални изисквания за киберсигурност за продукти с цифрови елементи и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013 и (ЕС) 2019/1020 и Директива (ЕС) 2020/1828 (Акт за киберустойчивост) (ОВ L, 2024/2847, 20.11.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

[2] Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

стадий досега даде възможност на общините с по-малко финансови ресурси да образуват консорциуми с множество партньори — модел, който може да бъде разширен и да се използва и за по-големи национални проекти; отбелязва обаче наличието на определени предизвикателства, които подкопават ефективното използване на GovTech, и счита, че това следва да бъде преодоляно в бъдеще;

Конкретни препоръки за подобряване на европейските обществени поръчки

36. призовава за преразглеждане на рамката на ЕС за обществените поръчки с цел повишаване на европейската конкурентоспособност, насърчаване на по-устойчива икономика, изграждане на устойчивост, гарантиране на правна сигурност, като същевременно се цифровизират процедурите, намалят се и се опростят правилата както за възлагащите органи, така и за оферентите, и се гарантира сигурността на доставките за някои жизненоважни технологии, продукти и услуги, като се насърчават качествените работни места и се предоставят услуги за гражданите, включително чрез спазване на колективните трудови договори в съответствие с националните закони и практики; подчертава, че Комисията следва да предложи хармонизация, когато по този начин може да се осигури евентуално възможно най-голяма добавена стойност, като цифрови инструменти за възлагане на обществени поръчки и стандартизация на процедурите за възлагане на обществени поръчки и на структурите за съвместно възлагане на обществени поръчки както на национално, така и на трансгранично равнище; в този смисъл насърчава използването на цифрови инструменти за възлагане на обществени поръчки за улесняване на трансграничното участие и призовава за насърчаване на трансграничните обществени поръчки на единния пазар, особено в граничните региони; подчертава, че целта не следва да бъде хармонизация сама по себе си, а по-скоро повишаване на правната сигурност, ефикасността и предвидимостта, както и намаляване на прекомерната административна тежест за възлагащите органи и оферентите, като същевременно се увеличат гъвкавостта, свободата на избор и автономността на възлагащите органи, за да се осигури разумното използване на парите на данъкоплатците;

37. подчертава необходимостта от обучение на възлагащите органи, включително разясняване на правилата и подходящо изясняване на използването на неценови критерии, в т.ч. правното основание за критериите за икономически най-изгодната оферта, както и необходимостта да се осигури прилагането на член 18, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС, за да се предложи правна сигурност на възлагащите органи, така че те да се чувстват по-уверени при използването им, като същевременно се поддържат адекватен надзор и възможности за достъп до данни; насърчава

Комисията да увеличи допълнително професионализацията и обучението на служителите в областта на обществените поръчки и предлага Комисията да увеличи финансирането за по-нататъшно обучение на възлагащите органи с цел ефективно прилагане на рамката на ЕС за обществените поръчки;

38. отбелязва, че възлагането на обществени поръчки въз основа единствено на най-ниската цена може да насърчи нелоялната конкуренция и е за сметка на качеството, устойчивостта и социалните стандарти; настоява, че следва да се възлагат повече обществени поръчки, особено за интелектуални услуги, въз основа на най-доброто съотношение между цена и качество, чрез използването на критериите за икономически най-изгодната оферта, тоест офертите да се оценяват въз основа не само на цената, но и на фактори като качество, регионално въздействие или непрекъснатост на доставките на сложни и основни услуги; добавя, че неценовите съображения следва да имат значителна тежест в общата оценка и окончателното решение за възлагане на обществени поръчки, особено за инженерните услуги, които са от съществено значение за гарантиране на висококачествени и рентабилни проекти в дългосрочен план, като същевременно се защитават иновациите и се възпира подаването на необичайно ниски оферти;

39. препоръчва Комисията да предложи конкретни действия за борба с корупцията и за повишаване на прозрачността при използването на процедури на договаряне без предварително публикуване, по-специално чрез укрепване на доброволното предварително обявление за прозрачност; призовава тези обявления да бъдат публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз* и на уебсайта или друга публична платформа на съответния възлагащ орган в зависимост от стойността на обществената поръчка; подчертава, че тези обявления трябва да включват обосновка за използването на процедурата на договаряне, като се посочват конкретните причини за отклонение от стандартните методи за възлагане на обществени поръчки, без да се създава ненужна административна тежест за възлагащите органи;

40. призовава за преразглеждане на критериите за изключване в процесите на възлагане на обществени поръчки, което да им даде възможност да се справят по-добре със специфични секторни рискове, свързани с измами, корупция и проникване на престъпни елементи; подчертава, че различните сектори изискват отделни критерии за изключване, които отразяват специфичните им уязвимости; изразява твърдо убеждение, че възлагащите органи следва да бъдат оправомощени да адаптират процедурите за възлагане на обществени поръчки с цел борба и справяне с престъпните дейности; подчертава, че за да се насърчат по-голяма ефикасност и опростяване, разпоредбите,

свързани с основанията за изключване, следва да бъдат рационализирани чрез изчерпателен списък и ясно разграничение между задължителните основания за изключване, предназначени да защитават обществения интерес, и незадължителните основания за изключване, предназначени да защитават интересите на възлагащите органи или възложителите; добавя, че всеки икономически оператор, който нарушава задълженията си съгласно приложимото трудово законодателство и законодателство в областта на околната среда по член 18, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС, следва ефективно да бъде изключен от въпросната процедура за възлагане на обществена поръчка;

41. насърчава по-широко трансгранично сътрудничество в областта на обществените поръчки, когато то предлага ясни ползи, например при широкомащабни проекти, за да се повиши ефективността и да се задълбочи сближаването в рамките на вътрешния пазар на ЕС; подкрепя оперативно съвместимата цифрова инфраструктура, която позволява данните и процедурите за възлагане на обществени поръчки да се споделят безпроблемно между държавите членки, тъй като това ще намали пречките и ще повиши сближаването на пазара, което ще бъде от полза за всички доставчици в ЕС, независимо от техния мащаб;

42. призовава за пълноценно използване на цялата гъвкавост, предвидена съгласно Споразумението за държавните поръчки в законодателството на ЕС в областта на обществените поръчки, поне за възлагането на поръчки на нецентрално равнище, с цел постигане на съществено опростяване на процедурите за възлагане на обществени поръчки; подчертава, че Споразумението за държавните поръчки дава възможност за значително по-голяма гъвкавост и по-рационализирани процедурни варианти по отношение на избора и проектирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки; призовава Комисията да направи оценка на възможността да се позволи на малките възлагащи органи да използват опростени процедури, като се използва гъвкавостта, предвидена в директиви 2014/25/ЕС и 2014/23/ЕС, за да се преодолеят затрудненията, пораждани от ограничените им ресурси и експертен опит, и да се намали ненужната административна тежест, като по този начин им се даде възможност да изпълняват задачите си по-ефективно;

43. подчертава, че различните специфични за сектора правила за обществените поръчки са разпокъсани и може да се окажат трудни за прилагане както за предприятията, така и за местните органи на управление;

44. призовава Комисията да направи преглед и да оцени специфичните за сектора правила за възлагане на обществени

поръчки и да ги рационализира, за да намали ненужната тежест за възлагащите органи, като същевременно осигури прозрачност, ефективност, правна яснота и гъвкавост; призовава за запазване на хармонизацията на секторното законодателство с общите рамки за възлагане на обществени поръчки и то да продължи да се ограничава до техническите спецификации;

45. изисква създаването на еднородни незадължителни насоки, стандартизирани механизми за мониторинг и докладване, процедурни гаранции, независими надзорни органи с достатъчно правомощия и ефективни инструменти за правоприлагане и спазване с цел насърчаване на правната сигурност, лоялната конкуренция и съгласуваността между обществените поръчки в ЕС, без да се ограничава свободата на преценка на възлагащите органи; подчертава необходимостта от подкрепа за възлагащите органи, особено за тези с ограничени административни и икономически ресурси, при правоприлагането и за гарантиране на спазването на договорените договорни задължения от страна на изпълнителите; подчертава значението на принципа на пропорционалност, което означава, че решенията на възлагащия орган, както и изискванията и условията, определени в офертата, трябва да бъдат съгласувани с естеството и обхвата на поръчката, която се възлага; настоятелно призовава Комисията да изясни тази концепция, за да стимулира използването на критерии, различни от цената;

46. отбелязва, че по-голямата интеграция на пазара на обществени поръчки е от решаващо значение за постигането на стратегическите цели на ЕС, при условие че тя напълно зачита компетентността на държавите членки да определят собствените си стратегически приоритети; подчертава, че всички усилия за стандартизиране на процедурите за възлагане на обществени поръчки трябва да се ръководят от принципа на субсидиарност и да запазват гъвкавостта на национално равнище;

47. подчертава, че усилията на МСП за проучване на пазарите на други държави членки следва да бъдат подкрепяни; призовава за споделянето на най-добри практики в целия ЕС и за опростяване на трансграничните процедури за възлагане на обществени поръчки; призовава държавите членки да насърчават участието на предприятията в трансгранични обществени поръчки, като се въздържат от използването на езикови критерии за отхвърляне на офертите в процедурите за възлагане на обществени поръчки;

48. призовава Комисията да рационализира във възможно най-голяма степен административните процеси, за да се облекчи тежестта, да усъвършенства критериите за подбор с цел ефективно възлагане на обществени поръчки и да увеличи административния капацитет; счита, че стандартизираните критерии правят обществените поръчки по-достъпни и по-привлекателни за МСП, което е от съществено значение за

насърчаване на по-широко участие и стимулиране на иновациите в сектора; поради това настоятелно препоръчва публикуването на стандартизирани критерии под формата на незадължителни насоки на Комисията;

49. препоръчва въвеждането на укрепени механизми за прозрачност и надзор при обществените поръчки чрез интегриране на усъвършенстван анализ на данни и технологии в областта на изкуствения интелект в процеса на възлагане на обществени поръчки за откриване на възможно неспазване, нередности, измами, рискове за националната сигурност и корупция в реално време; в този контекст насърчава Комисията да подкрепи разработването на основана на данни платформа за анализ на риска, свързана с регистрите на доставчиците и с базите данни на ЕС и националните бази данни за изключване в рамките на европейското пространство на данни за обществените поръчки, включително интегрирането на данни за обществените поръчки, дружествата и санкциите, за да се осигури възможност за проактивно откриване на измами и мониторинг на почтеността;

50. счита, че въвеждането на механизъм за целия ЕС, който да осигури на възлагащите органи възможност за трансграничен обмен на информация относно икономическите оператори, които са били изключени от пазарите на обществени поръчки, и относно продължителността на тяхното изключване, в съответствие с член 57 от Директива 2014/24/ЕС, ще улесни правоприлагането, ще опрости процедурите, ще защити публичните средства, ще осигури еднакви условия на конкуренция на вътрешния пазар и ще укрепи сигурността и целостта на критичната публична инфраструктура и критичните публични услуги; отбелязва, че трансграничният обмен на информация относно изключването на определен търговец в една държава членка не е предпоставка за изключването на този търговец в друга държава членка;

51. настоятелно призовава Комисията да проучи доколко осъществимо е създаването на равнището на ЕС на регистър на декларациите за интереси в областта на обществените поръчки, като се отчита стойността на поръчките, който дава възможност да се установи наличието на лични или професионални връзки между възлагащите органи и спечелилите поръчките оференти, за да се предотвратят ситуации на конфликт на интереси, които биха могли да засегнат интегритета на процедурата, и да осигури съществуването на стабилни механизми за подаване на сигнали за нередности;

52. счита, че са необходими допълнително опростяване и стандартизация на практиките за възлагане на обществени поръчки; подкрепя въвеждането, по целесъобразност, на стандартни образци за разделите на договорите във всички държави членки, за да се създаде по-голяма еднородност в

процедурите за възлагане на обществени поръчки, да се намали административната тежест и да се осигури правна яснота за възлагащите органи и икономическите оператори, като същевременно се запази гъвкавостта за решения, направлявани от потребностите на пазара; отбелязва освен това, че въвеждането на стандартни образци за разделите на договорите във всички държави членки ще улесни също интегрирането на данни за договорите в цифрови платформи, давайки възможност за по-лесно проследяване и сравнение; счита, че подобна стандартизация допринася значително за административната ефективност и за намаляването на разходите по сделките, тъй като дава възможност на възлагащите органи да рационализират изготвянето на документацията за обществените поръчки, а на икономическите оператори — да използват повторно елементи от предишни оферти, особено когато участват в множество процедури за възлагане на обществени поръчки; посочва, че използването на стандартни модели в процедурите за възлагане на обществени поръчки следва да осигури възможност за изготвянето на по-кратки и по-структурирани документи;

53. приветства приоритетното значение, което отдава Комисията на намаляването на тежестта, произтичаща от законово наложени изисквания за докладване, с 25% за предприятията и с 35% за МСП; призовава този приоритет да бъде приложен във всички сектори и призовава предстоящия преглед на обществените поръчки да бъде оценен на тази основа;

54. призовава Комисията, държавите членки и възлагащите органи да използват пълноценно наличните инструменти, например инструментариума на ЕС за търговска защита, за да предотвратяват нелоялна конкуренция от страна на държави извън ЕС, които дискриминират участието на държавите от ЕС в техните процедури за възлагане на обществени поръчки, и да прилагат строг принцип на реципрочност с ефективното използване на Акта на ЕС за международните обществени поръчки, особено по отношение на достъпа до стратегически сектори на пазара на ЕС на обществени поръчки; припомня, че ЕС може да ограничи достъпа до своите пазари на обществени поръчки в отговор на нарушения на правилата за международна търговия, включително увеличения на митата, които са несъвместими с правилата на СТО; призовава освен това за решителни действия чрез Регламента за чуждестранните субсидии[1]; подчертава също така възможностите, които предлага

[1] Регламент (ЕС) 2022/2560 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно чуждестранните субсидии, които нарушават вътрешния пазар (ОВ L 330, 23.12.2022 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2560/oj).

Регламент (ЕС) 2023/2675[1] относно защитата на ЕС и неговите държави членки от икономическа принуда от страна на трети държави; подчертава, че процедурите, следвани преди прилагането на мерки за възстановяване на баланса, са прекалено бавни; призовава Комисията и Съвета да допуснат процедури, които осигуряват възможност за по-бърза реакция; припомня, че държави извън ЕС, които не са част от Споразумението за държавните поръчки или не са сключили международно споразумение с ЕС, гарантиращо равен и реципрочен достъп до обществени поръчки, не могат да претендират за равно третиране в областта на обществените поръчки, както се пояснява в съдебната практика на Съда на ЕС (дело C-652/22);

55. припомня, че условията, определени в Конвенция № 94 на МОТ относно трудовите клаузи, следва да бъдат спазвани, и счита, че държавите, които не ги спазват, не следва да имат достъп до процедурите на ЕС за възлагане на обществени поръчки;

56. отбелязва, че в повечето държави членки значителна част от поръчките се възлагат на оферента, предложил най-ниската цена; подчертава необходимостта да се гарантира, че дружествата от държави извън ЕС не получават несправедливо предимство в процедурите за възлагане на обществени поръчки чрез преки или косвени държавни субсидии, нарушавайки по този начин лоялната конкуренция на вътрешния пазар; призовава настоятелно Комисията и държавите членки да предприемат решителни действия срещу субекти извън ЕС, които използват подобни субсидии, за да подбият цените или да придобият господстващо положение в процедурите за възлагане на обществени поръчки по начин, който противоречи на правилата на ЕС в областта на конкуренцията; препоръчва установяването на ясни и прозрачни правила за изключване на оференти от държави извън ЕС, както и дружества със седалище в ЕС, чиито подизпълнители от държави извън ЕС многократно са нарушили правото на ЕС; призовава освен това за сближаване между държавите членки по отношение на правилата, уреждащи участието на оференти от държави извън ЕС в процедури за възлагане на обществени поръчки, особено в случаите на проекти, финансирани с европейски средства;

57. подчертава, че необичайно ниските цени, особено от оференти от държави извън ЕС, може да изложат на риск ефективното

---

[1] Регламент (ЕС) 2023/2675 на Европейския парламент и на Съвета от 22 ноември 2023 г. относно защитата на Съюза и неговите държави членки от икономическа принуда от страна на трети държави (ОВ L, 2023/2675, 7.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2675/oj.

изпълнение на обществените поръчки, да застрашат стандартите за качество и да породят риск за националната сигурност, особено когато става въпрос за критична инфраструктура; призовава за по-строги мерки за установяване и противодействие на подобни оферти, включително чрез независими оценки на разходите и ясни задължения за възлагащите органи да отхвърлят оферти, при които обосновката за необичайно ниската цена е недостатъчна или неубедителна; призовава в този контекст Комисията да предложи ясна методика за оценка на понятието „необичайно ниска цена“, за да се предоставят на възлагащите органи по-голяма правна сигурност и практически насоки за оценка на офертите;

58. призовава Комисията да посочи ясно, че оференти от държави извън ЕС не отговарят на условията за участие в процедури за възлагане на обществени поръчки, провеждани в рамките на ЕС, ако тяхната държава на произход не предоставя, въз основа на многостранно или двустранно споразумение за възлагане на обществени поръчки, подписано с ЕС, реципрочен достъп до пазара за оферентите от ЕС;

59. призовава за продължаване на прилагането на дерогации за най-отдалечените региони, като се имат предвид специфичните предизвикателства, пред които са изправени тези територии; признава освен това уникалните обстоятелства на общностите, живеещи в граничните региони на ЕС, които осъществяват редовен трансграничен икономически и социален обмен със съседни държави, които не са членки на ЕС;

60. желае да се гарантира, че обществените поръчки включват механизми, които подкрепят регионалната икономическа устойчивост, създаването на качествени работни места и устойчивостта на местните икономики, като допринасят за по-балансирано разпределение на икономическата дейност между градските и извънградските райони; подчертава в този контекст ролята на селскостопанските производители и техните вериги на доставки, както и първостепенната роля на услугите от общ икономически интерес; приканва Комисията да направи оценка на препоръката в доклада на Драги да се предостави на възлагащите органи възможността да определят при възлагането на обществени поръчки, когато това е необходимо и възможно, изрична минимална квота за избрани продукти местно производство; подчертава, че практиките за възлагане на обществени поръчки следва да насърчават икономическия растеж, без неправомерно да облагодетелстват определени сектори или региони, като същевременно признава, че е важно да се подсили способността на възлагащите органи да придават по-голяма тежест на социалните критерии и на критериите за

устойчивост, включително на съображенията, свързани с околната среда и климата, когато считат това за уместно;

61. признава специфичните характеристики и стратегическата роля на обществените поръчки в укрепването на продоволствената сигурност и устойчивост на ЕС и признава необходимостта да се използват по-добре критериите, свързани с устойчивостта и климата, да се предоставя подкрепа на земеделските стопани в ЕС и да се насърчават по-здравословни хранителни навици, както и устойчиви и здравословни политики в областта на храните;

62. подкрепя повишаването на гъвкавостта в партньорствата в рамките на публичния сектор, благодарение на което публичните органи да могат да работят заедно по-ефективно с цел подобряване на предоставянето на услуги и намаляване на разходите; призовава държавите членки да обмислят развитието на публично-частно партньорство и диалог в областта на обществените поръчки, за да се повиши ефективността на процедурите и да се подобри сътрудничеството между публичните органи и предприятията; препоръчва да се преразгледа определението в действащата директива на понятието за сътрудничество между публични органи, за да се признае за подобно сътрудничество всеки договор или договореност, сключени между два или повече възлагащи органа; призовава Комисията да разгледа възможността за освобождаване от обхвата на директивите за обществените поръчки на сътрудничеството между публични органи за целите на ефективното изпълнение на задачите, без допълнителни ограничителни условия;

63. подчертава, че разработването и използването на надеждни, висококачествени и прозрачни маркировки и сертификати за устойчивост подпомагат възлагащите органи при привеждането в действие на целите за устойчивост, като по този начин намаляват административната тежест и необходимостта от задълбочени технически оценки; призовава Комисията да насърчава и доразвива такива етикети на равнището на ЕС, като гарантира тяхната надеждност и използваемост в различните сектори;

64. отбелязва, че възлагащите органи вече използват устойчиви и благоприятни за климата обществени поръчки, ръководени от всеобхватни разпоредби за устойчивост на равнището на ЕС, на национално и регионално равнище;

65. подчертава, с оглед на съдебната практика на Съда на ЕС (включително дело C-395/181), че възлагащите органи могат да включват изисквания въз основа на националното трудово право в документацията за обществените поръчки, сред които

обвързващи колективни трудови договори, минимални стандарти за заетост, разпоредби за равно заплащане и други относими социални критерии; приветства пояснението от Съда на ЕС, че социалните и екологичните задължения в хоризонталната социална клауза са основна ценност, чието спазване трябва да бъде осигурено от държавите членки; призовава Комисията да разработи насоки и правна рамка, включително пояснение на предмета и практическото ѝ прилагане, която осигурява правна сигурност и дава право на възложителите да прилагат по своя преценка подобни критерии, без да се изправят пред несъразмерни правни рискове;

66. признава значителния потенциал на социално отговорното възлагане на обществени поръчки за насърчаването на достоен труд, социално приобщаване и устойчиво развитие; насърчава възлагащите органи систематично да включват социални критерии в процедурите за възлагане на обществени поръчки, като същевременно обезпечават икономическата осъществимост, гъвкавост и субсидиарност; призовава Комисията да направи оценка на включването на социални критерии в процедурите за възлагане на обществени поръчки и да осигури ясна правна и политическа рамка, както и практически насоки, включително правна яснота и примери за добри практики, за да създаде условия за ефективно и правно издържано изпълнение на социално отговорното възлагане на обществени поръчки от страна на възлагащите органи; признава, че включването на социални клаузи, като изисквания във връзка с условията на труд, колективните трудови договори и зачитането на трудовите права, може значително да повиши качеството и надеждността на резултатите от обществените поръчки; призовава Комисията да поясни при преразглеждането, че изискванията, заложени в член 18, параграф 2 от Директива 2014/24/ЕС, свързани с екологичното, социалното и трудовото право, са задължителни;

67. счита, че процедурите за възлагане на обществени поръчки следва да насърчават и поощряват иновативните и устойчиви решения, които могат да стимулират икономическото развитие; изтъква значението на въвеждането и прилагането на критерии за устойчивост във всички държави членки по начин, който отразява разпоредбите на действащото законодателство на ЕС; призовава Комисията в контекста на предстоящата проверка на пригодността на законодателството на ЕС в областта на обществените поръчки да направи оценка на възможностите за създаване на специфичен за отделните сектори инструментариум от критерии за устойчивост, който да включва образци на критерии за възлагане и технически критерии, методики за проверка и договорни условия, с цел да се улесни постепенното възприемане на по-устойчиви практики в областта на възлагането на обществени поръчки и да се осигури яснота за възлагащите органи, като същевременно им се даде възможност да приспособяват изискванията съобразно конкретните сектори

и капацитета на местните икономики; изисква от Комисията да проучи по какъв начин могат аспектите, свързани с екологичната устойчивост, да бъдат интегрирани по-добре при прилагането на принципа на икономически най-изгодната оферта, така че да се насърчат иновациите и ефективното използване на ресурсите; призовава Комисията да разработи набор от критерии с цел да се насърчат иновациите в областта на устойчивите технологии и да се повиши конкурентоспособността на ЕС на бъдещите водещи пазари; счита, че укрепването на пазара за вторични суровини следва да бъде част от този подход; подчертава в този контекст, че разработването на инструментариум следва да зависи от наличието на явни доказателства, че а) той не задължава възлагащите органи или възложителите да поемат непропорционални разходи, нито води до несъвместимости или технически трудности, б) взема под внимание жизнения цикъл, разнообразието и наличността на съответните продукти и услуги и се придържа към принципа на технологична неутралност, и в) запазва лоялната конкуренция;

68. препоръчва прилагането на стратегически модели за възлагане на обществени поръчки, които дават приоритет на интересите на ЕС и държавите членки, както и на дългосрочната стойност и устойчивостта пред краткосрочното намаляване на разходите, и които предлагат възможности на водещи пазари за продукти, съобразени с целите на ЕС, особено в стратегическите сектори;

69. изисква, в контекста на предстоящото преразглеждане на рамката за обществените поръчки, Комисията да извърши задълбочена оценка на въздействието на възможните начини за даване на приоритет на принципа на европейския избор в обществените поръчки, свързани със стратегически отрасли, както и на съответните последици, така че да се осигури непрекъснатостта на критичните способности в държавите членки и да се укрепят издръжливостта, сигурността, конкурентоспособността и стратегическата автономност; подчертава, че Комисията следва внимателно да оцени потенциалните последици по отношение на разходите, рисковете от ограничаване на достъпа до авангардни технологии и въздействието върху качеството на услугите и продуктите, като същевременно поддържа съгласуваност с международните правни задължения на ЕС и не изключва единомислещите партньори; подчертава, че мерките за насърчаване на участието на европейски дружества не следва да представляват протекционизъм, нито да нарушават конкуренцията; признава в този контекст значението на предприятията, които инвестират и реинвестират в ЕС, като по този начин укрепват икономиката ЕС, защитават благосъстоянието на работниците и са от полза за местните общности; приканва Комисията освен това да разгледа възможностите за насърчаване на участието на установени в ЕС дружества в процедурите за възлагане на обществени поръчки,

обявени за финансирани от институциите на ЕС проекти или чрез разширяване на системата за преференции, предвидена в член 85 от Директива 2014/25/ЕС, така че да обхване и поръчките, възлагани от възлагащи органи, и в член 15 от Директива 2014/24/ЕС за целеви стратегически сектори;

70. призовава в процедурите за възлагане на обществени поръчки, отнасящи се до проекти от стратегически интерес за ЕС, по-специално в областта на критичната инфраструктура, авангардните технологии и суровините от критично значение, да се включат разпоредби, въз основа на които възлагащите органи да могат да изискват от икономическите оператори да формират промишлени партньорства с правни субекти, установени в ЕС; счита, че тези партньорства следва да включват клаузи, с които се осигурява трансферът на технологии, ноу-хау или ключови технически умения към установени в ЕС партньори, в пълно съответствие с правото на Съюза и международните ангажименти;

71. подчертава особените предизвикателства, с които се сблъскват операторите на електроенергийни мрежи, с увеличени срокове за доставка и разходи; призовава процедурите за възлагане на обществени поръчки за операторите на електроенергийни мрежи да бъдат опростени и да се осигури тяхната гъвкавост и ефикасност; застъпва се за по-голяма съгласуваност между регламентите на ЕС, оказващи въздействие върху обществените поръчки, свързани с електроенергийните мрежи;

72. подчертава, че е важно да се отключат инвестициите на пазара на обществени поръчки и концесии, и призовава Комисията да проучи дали действащата рамка относно сроковете на концесионните договори отразява подобаващо инвестициите на концесионерите след възлагане на поръчката, както и да разгледа въпроса дали осигуряването на по-голяма гъвкавост ще помогне за насърчаването на подобни инвестиции;

73. подчертава необходимостта от недопускане на ненужна административна тежест за публичните купувачи и икономическите оператори, включително МСП и микропредприятията; подчертава, че при преразглеждането на законодателството на ЕС в областта на обществените поръчки следва винаги да се взема предвид необходимостта от намаляване на сложността и бюрокрацията, за да не се възпрепятства участието на икономическите оператори в обществените поръчки; изисква от Комисията, когато оценява възможностите за въвеждане на нови критерии в областта на обществените поръчки, да гарантира, че се обръща специално внимание на етапа, на който тези изисквания се включват в процеса на възлагане на обществени поръчки; подчертава, че следва да се обърне специално внимание на това дали тези

критерии са включени в критериите за възлагане или на по-ранни етапи от документацията за обществената поръчка, като се осигуряват правна яснота и практическа осъществимост както за възлагащите органи, така и за икономическите оператори;

74. подкрепя модернизирането на критериите за възлагане на обществени поръчки, за да се отрази напредъкът в технологиите и сигурността, като се гарантира, че новите рамки за възлагане на обществени поръчки дават възможност за гъвкава реакция на променящата се икономическа и геополитическа среда, и същевременно се съхрани автономността на държавите членки по отношение на управлението на техните политики в областта на обществените поръчки; отбелязва, че конкурентоспособността на ЕС е изградена наред със социални и екологични стандарти на вътрешния пазар; подчертава, че бъдещите рамки за обществените поръчки следва да укрепват тези силни страни, а не да ги отслабват, с цел да се подсили позицията на участниците от ЕС в процедурите за възлагане на обществени поръчки;

75. изтъква значението на Законодателния акт за промишленост с нулеви нетни емисии[1] като пример за критерии за устойчивост, свързани със сигурността на доставките, качествените работни места, приноса за водещите позиции и конкурентоспособността на ЕС в промишлеността, спазването на стандартите за киберсигурност и намаляването на зависимостта от една-единствена държава извън ЕС, която не е страна по международни споразумения за възлагане на обществени поръчки;

76. подкрепя по-нататъшното цифровизиране на процесите на възлагане на обществени поръчки с цел намаляване на административната тежест, повишаване на ефективността и конкурентоспособността, увеличаване на прозрачността и улесняване на достъпа за МСП и за трансграничните оференти, като същевременно се осигури спазването на стандартите за сигурност;

77. призовава за засилени механизми за подкрепа на много малките предприятия, МСП, стартиращите предприятия и участниците от социалната икономика, за да им се даде възможност да се конкурират ефективно в обществените поръчки, включително програми за техническа помощ и изграждане на капацитет за МСП, стартиращите предприятия и предприятията от

---

[1] Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 (ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

социалната икономика; счита, че за да се увеличи участието на МСП в обществените поръчки, от решаващо значение е да им се предоставят повече насоки и подкрепа; подчертава необходимостта от намаляване на бюрократичните ограничения, които засягат непропорционално участието на МСП, стартиращите предприятия и разрастващите се предприятия, както и от подобаващи оценки на въздействието и задължителен тест за МСП и за стартиращите предприятия от страна на Комисията във връзка с всички нови правила; подчертава ефективността на инициативите за диалог за подпомагане на МСП да опознаят по-добре принципите, свързани с възлагането на обществени поръчки, като същевременно се осигури възможност на възложителите на обществени поръчки да събират информация, за да разработват по-балансирани критерии и да намалят административната тежест; подкрепя широкото използване, където това е уместно, на практики за снабдяване от публични купувачи преди изготвянето на поканите за представяне на оферти, както и ограничаване на прекомерните изисквания за финансов капацитет и за представяне на доказателства за изпълнени поръчки; изтъква, че е необходимо да се подкрепят МСП при намирането на партньори;

78. призовава за спешно опростяване на критериите за подбор и в този контекст призовава също така Комисията да проучи дали създаването на равнището на ЕС на цифрова база данни за предварително квалифицирани МСП и по-малки участници би могло да помогне за рационализирането на процедурите и за подобряването на достъпа до обществените поръчки; отбелязва, че съществува потенциал за използването на системи за акредитация за определяне на техническия и финансовия капацитет на дружествата и за проверка на професионалната им почтеност преди процедурите за възлагане на обществени поръчки и че критериите за професионална почтеност следва да обхващат спазването от тяхна страна на приложимото трудово право и законодателството в областта на правата на човека и околната среда; подчертава, че ефективната оперативна съвместимост и трансграничната достъпност на тези регистри в държавите членки могат съществено да увеличат прозрачността, да защитят публичните средства, да подкрепят вътрешния пазар и да подсилят сигурността и целостта на критичните обществени инфраструктура и услуги;

79. подчертава, че рамката на ЕС за обществените поръчки трябва да осигурява равен достъп за МСП, субектите от социалната икономика и местните предприятия чрез насърчаване на опростени процедури, включително като гарантира, че дружествата не трябва да подават отново в своето заявление за участие информация, която вече е публично достъпна, и като

прилага пропорционални изисквания въз основа на местния контекст; призовава Комисията да разгледа възможностите за рационализиране на разделянето на поръчките на по-малки обособени позиции, за да се насърчи конкуренцията и да се предотврати господство от страна на големи субекти, като същевременно признава, че поръчките не следва да се разделят, когато има реална технологична или свързана с ефективността обосновка това да не се прави; подчертава, че това разделяне на по-малки обособени позиции е от особено значение за инженерните услуги, строителните услуги и услугите по планиране, тъй като може да засили конкуренцията, да осигури възможности за участие на малките и средните предприятия и микропредприятията и да създаде условия за целенасочено използване на специализиран експертен опит; подчертава необходимостта от ясни насоки, определящи кога е оправдано поръчките да не се разделят; отбелязва, че разделянето на обособени позиции е също така ефективно средство за предотвратяване на неприемливите вериги от подизпълнители;

80. препоръчва рамката за възлагане на обществени поръчки да позволява на оферентите и възлагащите органи да представят липсващи доказателства на по-късен етап от процедурата, като се опростят и ускорят процедурите за възлагане на обществени поръчки, например чрез разширяване на обхвата на член 56, параграф 3 от Директива 2014/24/ЕС; препоръчва да се насърчава участието на стартиращи предприятия и МСП чрез адаптиране на строгите референтни изисквания, които непропорционално възпрепятстват новосъздадените предприятия; призовава за по-голяма гъвкавост на критериите за квалифициране, където това е уместно, за да се осигури справедлив достъп на стартиращите предприятия до възможности за участие в обществени поръчки, като същевременно се запазят прозрачността и конкуренцията; подчертава, че следва да се прилага гъвкавост, когато от МСП се изисква да представят данни за възложените им поръчки;

81. призовава Комисията да гарантира, че процедурите за възлагане на обществени поръчки са по-достъпни и прозрачни, като предостави лесно разбираеми обобщаващи таблици или прегледи на обществените поръчки, в които ясно се описват препоръчителните техническите спецификации и изискванията във връзка с възлаганата работа или услуга; изисква Комисията да обърне специално внимание на предприятията с по-малко опит, които следва да използват инструментите за по-добро разбиране и тълкуване на документацията, свързана с обществените поръчки;

82. отново заявява, че равният достъп до процедурите за възлагане на обществени поръчки изисква опростяване и изясняване на правилата за възлагащите органи;

83. подчертава, че опитът с обществените поръчки, например със строителни проекти, показва, че допускането на алтернативни предложения (варианти на оферта) помага на възлагащите органи да възлагат обществени поръчки за услуги по по-иновативен, ефикасен и икономически ефективен начин; подчертава, че иновативните решения се интегрират по-лесно в обществените поръчки, когато по принцип са разрешени варианти на офертите, и че с цел ефективно включване на предприемаческото ноу-хау при възлагането на обществени поръчки като цяло следва да се допускат алтернативни предложения (варианти на оферта), освен ако възлагащият орган не реши изрично да ги изключи (клауза за недопускане); призовава Комисията да проучи допустимостта на алтернативни предложения (варианти на оферта) съгласно член 45, параграф 1 от Директива 2014/24/ЕС;

84. призовава Комисията да гарантира, че на всички административни равнища в областта на обществените поръчки последователно се прилага принципът на еднократност, така че с цел намаляване на административната тежест оферентите трябва да предоставят определена стандартна информация на органите и администрациите само веднъж; признава, че допускането на участие на оферентите чрез лична декларация за съответствие, вместо подаването на множество административни документи на първия етап от процедурата често може да намали тежестта и да повиши ефективността; призовава Комисията да определи в кои случаи е подходящо да бъдат прилагани подобни практики, като същевременно се осигурят правна яснота и гаранции;

85. счита, че запазените поръчки за определени услуги са добра практика, която подкрепя социалната икономика; предлага да е възможно да се даде предимство на МСП и иновативни пазарни оператори в случай на еквивалентни оферти или да е възможно да се прилага принцип на предимство чрез запазени поръчки или запазена част от изпълнението на поръчката; подчертава при тези обстоятелства ефективността на запазените поръчки в подкрепа на заетостта на хора с увреждания чрез обществените поръчки, като същевременно отбелязва, че все още има възможност за подобрение при прилагането им;

86. признава, че макар възлагането на подизпълнители да създава условия за по-голяма гъвкавост, достъп до специализирани умения и икономии на разходи, то може да породи и евентуални рискове, като по-слаба отчетност, повишен риск от нарушения на

трудовите права и възпрепятстване на ефективното правоприлагане; призовава Комисията да направи оценка на въздействието на изпълнението на обществените поръчки предимно от преките работници и служители на спечелилия оферент и препоръчва правилата за възлагане на обществени поръчки да насърчават дружествата да разполагат с достатъчно собствени работници и служители за изпълнение на проектите, за които са им възложени обществени поръчки; призовава Комисията — с цел да се прекрати неправомерното възлагане на подизпълнители и да се защитят правата на работниците и служителите, да увеличи прозрачността и отговорността по цялата верига на доставки и да разгледа възможностите за въвеждане на ясно определен режим за солидарна отговорност на икономическите оператори и подизпълнителите и за осигуряване на прозрачност по отношение на участващите подизпълнители и дела от поръчката, който изпълнителят възнамерява да възложи на подизпълнители;

87. подкрепя гъвкавостта на ценообразуването при обществените поръчки чрез удължаване на максималния срок на рамковите споразумения за възлагащите органи, въвеждането на разпоредби, които допускат корекции на цените в отговор на непропорционални увеличения на разходите, които оферентът не би могъл разумно да предвиди, например вследствие на инфлация, увеличения на разходите за материали или енергия и промени в трудовото законодателство, като се гарантира жизнеспособността на договорите, без да се създава финансово напрежение за публичните органи, и разширяването на договорената процедура като принцип за всички договори, сключени след рамково споразумение;

88. отбелязва, че правилата за възлагане на обществени поръчки за иновации все още не се използват достатъчно; призовава за оценка на необходимостта от създаването на допълнителни специални правила за възлагане на обществени поръчки за научноизследователски и иновационни проекти, като се признава тяхната решаваща роля за стимулиране на икономическия и технологичния напредък, като същевременно се гарантира ефикасно използване на публичните ресурси; посочва необходимостта от допълнителни, солидни разпоредби за защита на правата на интелектуална собственост на оферентите, включително по време на процедурите за възлагане на обществени поръчки;

89. счита, че професионализирането на възложителите на обществени поръчки следва да бъде част от подобряването на методите за възлагане на обществени поръчки в рамките на ЕС; приветства националните инициативи, чиято цел е да се помогне на възложителите на обществени поръчки да се запознаят с действащата правна рамка и концепции, като определяне на

предмета и изготвяне на подходящи критерии за подбор и възлагане; изисква от Комисията да разработи и насърчава подобни програми на равнище ЕС с акцент върху по-доброто използване на неценови критерии чрез установяване на „готови за използване“ екологични и социални критерии;

90. подчертава решаващия принос на организациите с нестопанска цел, църквите и социалните предприятия в обществените поръчки в цяла Европа, като отбелязва техния експертен опит, силни местни връзки и доказан капацитет за предоставяне на услуги с високо качество; подчертава, че е важно да се поддържат и насърчават запазените поръчки като мощен инструмент за гарантиране, че обществените поръчки подкрепят по-широки обществени цели, социалната икономика и многообразието от участници; призовава следователно за укрепване на съществуващата възможност за държавите членки и възлагащите органи да запазват правото на участие в процедурите за възлагане на обществени поръчки специално за участници, които извършват дейност с нестопанска цел; призовава Комисията да преразгледа тригодишното ограничение и задължението съгласно член 77 от Директива 2014/24/ЕС през предходните три години тези услуги да не са предоставяни;

91. призовава за по-добро използване на опцията, предвидена в член 71, параграф 3 от Директива 2014/24/ЕС, за предоставяне на възможност за пряко плащане на подизпълнителите; призовава държавите членки да насърчават прозрачността на плащанията от държавните органи към изпълнителите и подизпълнителите, както и на плащанията от изпълнителя към неговите подизпълнители или доставчици;

92. призовава Комисията да актуализира своите инструменти за мониторинг на конкуренцията в областта на обществените поръчки; счита, че чрез усъвършенстване на методиките и технологиите за анализ на пазара, включващи усъвършенстван анализ на данни и изкуствен интелект, ЕС следва да се стреми да насърчава среда за възлагане на обществени поръчки, която осигурява повече конкурентоспособност, справедливост, прозрачност, стратегическа стойност и равнопоставеност; счита, че подобни мерки могат да допринесат за по-доброто разбиране на проблема със слабата конкуренция в областта на обществените поръчки и да подкрепят разработването на нови предложения за опростяване на достъпа на предприятията до процедури за възлагане на обществени поръчки;

°

° °

93. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция съответно на Съвета и на Комисията.